

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložila studentka: Yana Plokhova

Název práce: Třídění potravinového odpadu v českých restauracích

Oponoval: *Doc. PhDr. Ladislav Šmejda, Ph.D.*

1. CÍL PRÁCE (uvedte, do jaké míry byl naplněn):

Práce je zaměřena na problematiku zacházení s potravinovým odpadem v České republice. Autorka po rešerši zdrojů k vybranému problému realizovala zúčastněné pozorování a polostrukturované rozhovory se zaměstnanci několika pražských restaurací. Zajímalo ji, jak se v tomto prostředí odpad klasifikuje a třídí, a jaké názory na zacházení s potravinovým odpadem zastávají zaměstnanci provozoven.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Obsahová stránka práce se částečně zlepšila oproti minulé verzi. Podařilo se dosáhnout vyrovnanějšího poměru mezi teoretickým úvodem a popisem vlastního výzkumu, autorka též lépe vymezila svůj odborný zájem. V části popisující metodu práce bych však čekal více odkazů na odbornou literaturu, aby bylo patrné, jakými vzorovými studiemi se studentka inspirovala a na jaké výzkumy tematicky a metodicky navazuje. Na str. 17 dole jsou představeny hlavní výzkumné otázky, které jsou ale dosti obecné. Jejich navázání na určité směry antropologického diskursu v podstatě chybí a z toho vyplývá i přetrvávající nejistota ve sběru a vyhodnocení dat. Autorka práce se zaměřila na seznámení se s chodem 10 restaurací v Praze, kde využila svých osobních kontaktů. Zde se snažila provést kvalitativní výzkum a hovořila s celkem 15 zaměstnanci, zastávajícími různé pracovní pozice. U nich zaznamenala pohlaví, věk, pracovní zařazení a poznámky o jejich vztahu k třídění odpadu v práci a doma. Základní údaje o respondentech jsou uvedeny v tabulce 1, která se ale z nepochopitelných důvodů objevuje v práci dvakrát – na str. 19 a potom ještě v příloze na str. 40.

Uvedeny jsou i připravené otázky, používané v polostrukturovaných rozhovorech. Jako další použitá metoda je uvedeno zúčastněné pozorování, které patrně spočívalo v prohlídce technického zázemí restaurací. Výslovně se zmiňuje snaha autorky nahlédnout proces přípravy pokrmů, vzniku a ukládání odpadu čistě emickým způsobem a nezpůsobovat změny chování zaměstnanců svou přítomností (str. 22). Ohledně zúčastněného pozorování se ale čtenář jinak nedozví nic o délce jeho průběhu v jednotlivých podnicích ani o jakémkoli konkrétním výsledku této činnosti, který by se promítl do analýzy a interpretace. Kapitola 4 nazvaná Interpretace výsledků výzkumu pak obsahuje dílem informace, které by měly být uvedeny již dříve v popisu terénního výzkumu (například kdy výzkum probíhal) a dílem stručně komentované ukázky z výpovědí respondentů. Ty jsou použity jako ilustrace různých typů praxe nakládání s potravinovým odpadem v reálných podmínkách provozu restaurací a k dokreslení osobních názorů respondentů na problematiku třídění odpadu v práci a doma. Počet

výpovědi je ale poměrně malý, snaha o jejich formalizovanější vyhodnocení třeba pomocí kódování přepsaných rozhovorů patrně ani nebylo technicky možné, každopádně se žádné analytické metody vyhodnocení dat v textu ani nezmiňují.

Výsledkem práce je zjištění, že pracovníci restaurací se snaží v práci dodržovat platné předpisy nakládání s potravinami a chovat se pokud možno hospodárně (nevyhazovat zbytečně jídlo). Třídění odpadu neprobíhá příliš pečlivě, zejména během hektického provozu ve špičkách návštěvnosti, ale restaurace obvykle jsou na třídění technicky připraveny. Autorka si nevšimla žádné korelace chování respondentů s věkem či pohlavím respondentů. Konstatuje ale, že způsob nakládání s odpadem v práci a doma může být u konkrétních jedinců zcela opačný (str. 31), což je zajímavá poznámka, která by stála za další sledování kontextuální proměnlivosti chování. Je škoda, že autorka nesledovala i některé další antropologické a sociologické kategorie než jen pohlaví a věk, například etnickou či socioekonomickou příslušnost osob, jejich dosažené vzdělání, podobu domácnosti apod. To by anonymitu respondentů jistě nijak nenarušilo. Z hlediska ekonomické antropologie by bylo dále cenné kategorizovat sledované podniky. Liší se postoje a chování zaměstnanců v malých rodinných firmách a provozovnách velkých řetězců? V restauracích zaměřených na náročnější klientelu, jejichž pomyslným opačným pólem je fastfoodový sektor? Tyto proměnné by mohly určitá další vodítka pro interpretaci nabídnout, ale zároveň by se výzkum stal náročnějším po časové i metodologické stránce. Takto není ani jasné, podle jakého klíče byly navštívené podniky vybrány a jaké obecnější struktury vlastně reprezentují.

Místy v textu narážíme na vyloženě nepřesné a zavádějící formulace, například na str. 5 dole se konstatuje, že „O odpad se vědci začali zajímat až začátkem 20. století. Prvními byli archeologové (Kuna, Němcová, Neustupný, Pankowská atd.), kteří pomocí nalezišť formulovali rozvoj sociálního života lidí...“. Zmínění badatelů, jakkoli úctyhodní, rozhodně nepatří mezi první průkopníky tohoto směru výzkumu na počátku minulého století a rovněž zaměřením jejich výzkumu není tento výběr zcela koherentní a vystihující vyslovenou tezi o počátku badatelského zájmu o odpad.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Jazyková stránka práce se od minulé verze velmi zlepšila, i když drobné nedostatky jsou v textu i nadále přítomny. Jedná se o některé „neučesané“ věty, hovorové výrazy, překlepy a nepřesnosti v používání diakritiky, v koncentrovanější podobě se tyto nešvary vyskytují např. na str. 3, ale i v jiných pasážích textu. Přetrvávající větší bolestí je ale odkazování na zdroje, kde se nadále vyskytuje řada nepřesností v korektním uvádění autorů (např. Rathje 2001 na str. 6 má být správně Rathje a Murphy 2001; nestandardně je odkázáno i na práci Quested a Johnson 2009 na str. 8 a znovu na str. 16; čtenář si musí domyslet, že odkaz AAA 1998 na str. 22 odpovídá položce American Anthropological Association 1998 v seznamu literatury apod.). Rozdělení položek do částí Literatura a Elektronické zdroje je mnohdy zmatené. Méně riskantní by patrně bylo sestavit jediný sloučený seznam všech citovaných zdrojů, s jednotně formátovanými a správně abecedně řazenými záznamy, což se ani v této opravené verzi práce nepodařilo zajistit.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Kvalita předložené bakalářské práce se v této verzi v mnoha ohledech zlepšila, ale autorce se podle mého názoru nepodařilo opravit všechny závažné nedostatky. Podstatné chyby vidím v nedůsledném citování a formátování zdrojů; očekával bych, že alespoň technické náležitosti kvalifikační práce bude možné opravit takřka stoprocentně. S provedením vlastního výzkumu a s jeho zpracováním se pojí mnohé další nedostatky, přičemž někdy jde o zásadnější věci a jindy o detaily. Autorka nepochybně prokázala snahu se s tématem vypořádat, ale výše popsané chyby mi stále brání doporučit práci s čistým svědomím k obhajobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Domníváte se, že zacházení s potravinovým odpadem v pražských restauracích je rámcově stejné jako v ostatních regionech ČR a je proto pro řešení zadaného problému dostatečně reprezentativní? Snažila jste se to nějak ověřit?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Nedoporučuji k obhajobě.

Datum: 25.8.2019

Podpis: Doc. PhDr. Ladislav Šmejda, Ph.D.

Západočeská univerzita
Fakulta filozofická
katedra antropologie

